

**АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС;
ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО**

УДК 342.9 (477)
DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2023.2.1>

АНОХІН А.М., ПУСТОВИЙ О. О.

**ІСТОРИОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМАТИКИ ДТП ЯК ОБ'ЄКТУ
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ**

**HISTORIOGRAPHICAL ANALYSIS OF THE PROBLEMS OF ROAD TRAFFIC
ACCIDENTS AS AN OBJECT OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION**

Наукова публікація присвячена історіографічному аналізу проблематики профілактики, запобігання та адміністративного розслідування дорожньо-транспортних пригод як об'єкту адміністративно-правового регулювання, а також проблем провадження у справах про відповідні адміністративні правопорушення.

Зазначається, що історіографія є фундаментом будь-якого дослідження, адже аналіз праць науковців, які присвятили свої дослідження певній тематиці, дозволяє встановити ступінь її наукової розробки, виявити прогалини та спірні моменти у систематизованому науковому матеріалі, визначити тенденції розвитку певного явища чи процесу, їх проблематику, а також правильно обрати напрями подальшої наукової роботи.

В історії наукових досліджень проблематики ДТП як об'єкту адміністративно-правового регулювання пропонується умовно виділити три основні етапи: перший (1991-2000 роки) – дослідження вчених-адміністративістів перших років існування незалежної України, які почали створювати національну адміністративно-правову доктрину у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, відходячи від стандартів та догм радянського законодавства; другий (2000-2010 роки) – дослідження науковців початку 2000 років, коли в Україні відбувається стрімкий розвиток науки адміністративного права, включаючи дослідження у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, що пов'язано із реформою адміністративного законодавства в цілому, прийняттям нових Правил дорожнього руху зокрема; третій (з 2010 року до сьогодні) – період сталого розвитку доктрини адміністративного права з акцентом на євроінтеграцію, який характеризується публікацією фундаментальних досліджень актуальних питань забезпечення безпеки дорожнього руху, включаючи проблематику ДТП.

Формулюється висновок про те, що в національній доктрині адміністративного права сформувалась чітка тенденція щодо активізації досліджень актуальних проблем у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, що пояснюється вкрай негативною статистикою ДТП в Україні та необхідністю внесення змін до чинного адміністративно-деліктного законодавства.

Ключові слова: історіографія, проблематика, дорожньо-транспортна пригода, адміністративне регулювання, безпека дорожнього руху, правопорушення, профілактика, запобігання, провадження, відповідальність.

© АНОХІН А.М. – здобувач кафедри адміністративного та конституційного права (Запорізький національний університет)

© Пустовий О.О. – кандидат юридичних наук, капітан поліції, старший викладач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права (Національної академії внутрішніх справ)

The scientific publication is devoted to the historiographical analysis of the problems of prevention and administrative investigation of road traffic accidents as an object of administrative and legal regulation, as well as the problems of proceedings in cases of relevant administrative offenses.

It is noted that historiography is the foundation of any research, because the analysis of the works of scientists who have devoted their research to a certain topic allows to establish the degree of its scientific development, to identify gaps and disputed points in the systematized scientific material, to determine the trends in the development of a certain phenomenon or process, their problems, as well as correctly choose directions for further scientific work.

In the history of scientific research into the problems of road traffic accidents as an object of administrative and legal regulation, it is proposed to tentatively distinguish three main stages: the first (1991-2000) – the study of administrative scientists in the first years of the existence of independent Ukraine, who began to create a national administrative and legal doctrine in the field of ensuring road traffic safety, departing from the standards and dogmas of Soviet legislation; the second (2000-2010 years) – research by scientists of the early 2000s, when the science of administrative law is rapidly developing in Ukraine, including research in the field of ensuring road traffic safety, which is connected with the reform of administrative legislation in general, the adoption of new Traffic Rules in particular; the third (from 2010 to the present) is a period of sustainable development of the doctrine of administrative law with an emphasis on European integration, which is characterized by the publication of fundamental research on topical issues of road safety, including the issue of traffic accidents.

The conclusion is drawn that in the national doctrine of administrative law, a clear trend has been formed to intensify the research of current problems in the field of road safety, which is explained by the extremely negative statistics of traffic accidents in Ukraine and the need to make changes to the current administrative and tort legislation.

Key words: *historiography, issues, traffic accident, administrative regulation, traffic safety, offense, prevention, proceedings, responsibility.*

Вступ. В сучасній доктрині адміністративного права чимала увага приділяється проблематиці ДТП, адже офіційна статистика демонструє вкрай негативні тенденції щодо зростання кількості ДТП, смертності на дорогах України у порівнянні із аналогічними показниками в США та країнах ЄС. Науковці досліджують різні аспекти системи забезпечення безпеки дорожнього руху, особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення вказаної категорії, а також питання профілактики, запобігання та адміністративного розслідування ДТП.

Слід зазначити, що історіографія є фундаментом будь-якого дослідження, адже аналіз праць науковців, які присвятили свої дослідження певній тематиці, дозволяє встановити ступінь її наукової розробки, виявити прогалини та спірні моменти у систематизованому науковому матеріалі, визначити тенденції розвитку певного явища чи процесу, їх проблематику, а також правильно обрати напрями подальшої наукової роботи.

Різні аспекти профілактики та розслідування дорожньо-транспортних пригод, а також проблемні питання забезпечення безпеки дорожнього руху досліджували у своїх працях такі відомі науковці як С. Бутник, В. Введенська, С. Гусаров, М. Долгополова, М. Лазаренко, А. Філіпов та інші відомі фахівці.

Загальній характеристиці адміністративно-правових та інших засобів забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні присвятили свою роботу В. Сокуренок та А. Стрижак. Окремі адміністративно-правові засоби забезпечення безпеки дорожнього руху дослідила О. Салманова.

Зарубіжний досвід забезпечення безпеки дорожнього руху досліджували І. Горбачева, Д. Козар, О. Шумейко та інші відомі науковці.

Порядок провадження у справах про адміністративні правопорушення був предметом дослідження таких відомих вчених-адміністративістів як В. Бевзенко, М. Віхляєв, П. Діхтієвський, В. Доненко, Т. Коломоєць, В. Колпаков, А. Комзюк, О. Кузьменко, Ю. Легеза, П. Лютиков, Р. Мельник, Д. Приймаченко, С. Стеценко, А. Школик та інших науковців.

Проте, враховуючи накопичений науковий досвід у сфері дослідження адміністративно-правових засад, форм та способів забезпечення безпеки дорожнього руху, включаючи проблематику ДТП, виникає необхідність систематизувати та узагальнити відповідні наукові розробки

з метою формування теоретико-методологічної основи дослідження ДТП як об'єкту адміністративно-правового регулювання.

Постановка завдання. Метою наукової публікації є історіографічний аналіз проблематики ДТП як об'єкту адміністративно-правового регулювання.

Методологія даної публікації ґрунтується на поєднанні філософських (законів, прийомів та принципів діалектики), загальнонаукових (прийомів логічного методу, методу порівняння, спеціально-юридичних методів дослідження (методів юридичної логіки та юридичної статистики, формально-юридичного методу та методу юридичного моделювання).

Результати дослідження. Дослідження актуальних проблем ДТП як об'єкту адміністративно-правового регулювання нерозривно пов'язано із науковими роботами, присвяченими питанням забезпечення безпеки дорожнього руху, адміністративній відповідальності за правопорушення у даній сфері суспільних відносин, адміністративно-правовим та іншим засобам регулювання дорожнього руху.

В даній публікації зосереджено увагу на наукових дослідженнях, які побачили світ після проголошення незалежності України. Такий підхід зумовлений бажанням відійти від стандартного опису історіографії дорадянського та радянського періодів, адже на українських землях в ті часи панувала імперська та радянська ідеології відповідно, що мали вплив і на систему забезпечення безпеки дорожнього руху, підстави та порядок притягнення винуватих осіб до адміністративної відповідальності.

Україна пройшла важкий та складний шлях становлення власної державності, тому в процесі побудови соціальної правової держави, включаючи систему забезпечення безпеки дорожнього руху, доцільніше орієнтуватися на наукові розробки українських вчених та європейські стандарти профілактики, запобігання та адміністративного розслідування ДТП.

На початку 90-их вітчизняні науковці в основному оперували уривками із праць радянських та російських дослідників, що було цілком природно, адже вітчизняна наука адміністративного права тільки починала своє становлення. Проте, у галузі технічних наук з'являються перші праці українських науковців, присвячені питанням забезпечення безпеки дорожнього руху. Як приклад – докторська дисертація Е. Гаврилова «Теоретичні основи проектування й організації дорожнього руху з урахуванням закономірностей поведінки водіїв», захищена у Харкові у 1990 році [1].

Також слід виділити колективну працю П. Галаси, В. Кисельова та А. Куйбіди «Експертний аналіз дорожньо-транспортних пригод» [2], присвячену криміналістичним питанням розслідування ДТП.

На окрему увагу заслуговують дослідження у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху фахівців зі спеціальності «кримінальне право та криминологія» кінця 90их років. Це, зокрема дисертаційні дослідження С. Гізімчука «Кримінальна відповідальність за порушення правил, норм та стандартів, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху» [3] та О. Мойсюка «Віктимологічна профілактика порушень правил безпеки дорожнього руху (ст. 215 КК України)» [4].

На початку 2000их з'являються фундаментальні праці фахівців з технічних наук, присвячені питанням забезпечення безпеки дорожнього руху та методичним основам аналізу дорожньо-транспортних подій. Як приклад – праця Л. Сопільника «Розвиток теорії та засад формування нормативної бази безпеки дорожнього руху» [5]. В його дисертації розроблено методологію покращання безпеки дорожнього руху на основі створення системи стандартів та інших нормативних документів; сформульовано та обґрунтовано алгоритм оптимізації процесу зменшення аварійності дорожнього руху; встановлено кореляційні зв'язки між факторами ДТП; розроблено алгоритм проведення діагностичних досліджень параметрів транспортних засобів для оцінки їх технічного стану, встановлення причин виникнення аварійних ситуацій; створено алгоритм та сформульовано принципи опису характеристик дорожньо-транспортної ситуації, за допомогою яких розв'язуються задачі прогнозування ДТП; запропоновано метод дослідження виникнення ДТП з використанням імовірісно-статистичного підходу та регресійного аналізу; запропоновано нові та розвинуто відомі інженерно-технічні, інформаційні засади контролю ДТП та їх комп'ютерного прогнозування.

Не менш прогресивним є дисертаційне дослідження одного з авторів ілюстрованих Правил дорожнього руху України З. Дереха на тему «Розробка методичних основ геоінформаційного картографування та аналізу дорожньо-транспортних подій», захищене у 2001 році [6]. Так, в його роботі проаналізовано процеси реєстрації та аналізу ДТП, обґрунтовано вибір масштабу

картографічних матеріалів, вдосконалено систему умовних позначень ДТП на картографічних матеріалах; наведено методику застосування мобільних картографічних систем на основі фотogramметричних методів та GPS – вимірювань для геоінформаційного картографування ДТП та інвентаризації вулично-дорожньої мережі; розроблено структуру геоінформаційної системи (ГІС) картографування та аналізу ДТП і визначено її функціональний зміст; запропоновано модель процесів реєстрації ДТП та просторово-часового моделювання для визначення ділянок і місць концентрації ДТП в ГІС [6].

На початку 2000их також з'являються дослідження вчених-адміністративістів, присвячені актуальним питанням забезпечення безпеки дорожнього руху. Так, О. Салманова дослідила адміністративно-правові засоби забезпечення міліцією безпеки дорожнього руху [7], М. Долгополова присвятила своє дослідження управлінню загальнодержавною системою забезпечення безпеки дорожнього руху [8], а С. Гусаров всебічно дослідив адміністративно-правові засади державного управління безпекою дорожнього руху в Україні [9].

На увагу заслуговує також праця Л. Гузь «Дорожньо-транспортні пригоди», яка вийшла у 2010 році та присвячена аналізу різних аспектів такого негативного соціально-правового явища як ДТП [10].

Починаючи з 2011 року спостерігається стрімке зростання кількості фундаментальних досліджень різних аспектів системи забезпечення безпеки дорожнього руху та проблематики ДТП.

Так, А. Граділь присвятив свою публікацію дослідженню поняття дорожньо-транспортної пригоди в адміністративно-правовому аспекті. В своїй роботі науковець формулює наступні висновки щодо визначення поняття змісту ДТП: ДТП – це обставина, яка може бути здійснена у виді дії чи події; невід'ємним елементом дорожньо-транспортної пригоди є те, що в ній приймав участь хоча один транспортний засіб, який перебував у стані руху; треба мати на увазі, що обставина ДТП настає незалежно від місця (на магістралі, шосе, вулиці, залізничному переїзді, полі, території підприємства, у дворі тощо), це стосується й випадків скоєння ДТП за допомогою транспортних засобів під час виконання різних робіт (дорожніх, сільськогосподарських, будівельних тощо); у більшості випадків ДТП стаються внаслідок порушення хоча би однією особою ПДР – іншими словами, скоєння особою правопорушення, яке з об'єктивної сторони характеризується протиправним діянням; особи, які вчиняють ДТП, як правило, діють з необережності у формі протиправності самовпевненості або недбалості; обов'язковою ознакою ДТП є шкода – нанесений матеріальний збиток фізичним чи юридичним особам, або загибель чи поранення людей [11, с. 198].

Також у 2011му році захищає докторську дисертацію Т. Гуржій на тему «Державна політика безпеки дорожнього руху: теоретико-правові та організаційні засади» [12]. У цьому ж році публікує результати свого дослідження В. Муцко, який присвятив свою кандидатську дисертацію адміністративно-правовому регулюванню безпеки дорожнього руху в Україні [13].

У 2012 році виходять публікації В. Доненка «Щодо системи публічного адміністрування безпеки дорожнього руху» [14] та Т. Гуржія «Адміністративно-правове забезпечення профілактики дорожньо-транспортних пригод: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення» [15].

Так, в своєму дослідженні Т. Гуржій справедливо зазначає, що стрімкий прогрес у справі профілактики аварійності немислимий без реформування галузевого законодавства, побудови стрункої адміністративної вертикалі, впровадження жорстких «безпекових» нормативів, модернізації дорожньо-вуличної інфраструктури, підвищення вимог до технічного стану КТЗ (колісних транспортних засобів), посилення контролю за дотриманням законності, прикладного спрямування підготовки водіїв, розвитку медичного забезпечення БДР (безпеки дорожнього руху), перегляду національних стандартів освіти, масштабної інформаційно-пропагандистської роботи з населенням. Але передусім, на думку Т. Гуржія, має бути розроблена довгострокова (розрахована принаймні на 10-15 років) стратегія підвищення безпеки дорожнього руху, котра визначить довгострокові цільові орієнтири, окреслить пріоритетні напрями їх реалізації, «ув'яже» величезне розмаїття нормотворчих, організаційних, ідеологічних, освітніх, наукових, технічних та інших заходів забезпечення БДР у цілісний інтегральний комплекс, об'єднаний спільною метою: забезпечити зниження показників дорожньо-транспортної аварійності до рівня провідних країн ЄС [15, с. 163].

На увагу заслуговують також публікації В. Гаркави «Адміністративна відповідальність у сфері дорожнього руху: теоретико-правові аспекти» 2017го року [16] та Т. Дженчако «Поняття та принцип адміністративно-правової профілактики дорожньо-транспортного травматизму», опублікована у 2020му [17].

Так, Т. Дженчако зазначає, що адміністративно-правова профілактика дорожньо-транспортного травматизму є методологічно складним суспільним явищем, яке охоплює багаторівневу систему адміністративно-правових заходів, що здійснюються органами державної влади, місцевого самоврядування та окремими інституціями громадянського суспільства шляхом використання делегованих повноважень з метою виявлення причин та умов вчинення адміністративних деліктів на автомобільному транспорті, які призводять до дорожньо-транспортного травматизму, для мінімізації або нейтралізації впливу діянь, що породжують такого роду правопорушення, пошуку шляхів, засобів ефективного впливу на потенційні чинники, які детермінують дорожньо-транспортну аварійність [17, с. 80].

На окрему увагу заслуговує колективне дослідження Т. Коломосць, В. Доненка та Ш. Гаджиевої на тему «Суб'єкт забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні: пошук оптимальної нормативної моделі його визначення» [18]. В публікації результатів своєї роботи науковці слушно зазначають, що задля забезпечення максимальної концентрації діяльності на забезпеченні безпеки дорожнього руху в Україні, істотного зменшення загроз останній вважається доцільним створення спеціального суб'єкта публічного адміністрування, безпосередньо зорієнтованого на вирішення відповідного завдання. Таким суб'єктом цілком може бути Національна комісія з безпеки дорожнього руху як орган зі спеціальним статусом, правовий статус якого визначається окремим нормативно-правовим актом, із його безпосередньою підпорядкованістю Кабінету Міністрів України та підзвітністю Верховній Раді України, що істотно знизить «вертикальний» вплив з боку органів виконавчої влади та розширить автономні можливості для безпосередньої реалізації свого функціонального призначення з концентрацією всього наявного інструментарію та моделюванням відносин з усіма елементами системи суб'єктів публічного адміністрування в Україні [18, с. 167-168].

Не менш важливою для історіографії проблематики ДТП є колективна публікація В. Тімашова та Я. Грицаєнка на тему «Адміністративно-правова відповідальність за порушення правил дорожнього руху» [19].

На їх думку розв'язання певних колізій в національному законодавстві (у сфері адміністративної відповідальності за порушення правил дорожнього руху) можливе за допомогою внесення таких змін: застосування адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі, можливе за умови дотримання принципів законності, доцільності, справедливості, обґрунтованості; штрафні бали мають працювати не за «списувальною» системою, а за «накопичувальною», тобто за правопорушення особі буде нараховуватися певна кількість штрафних балів на віртуальний кабінет (наприклад, накопичувальна система застосовується у Великій Британії, де згідно зі статистикою довідкового сайту World Life Expectancy кількість смертей у ДТП – 2,58% на 100 тисяч осіб); необхідно редагувати матеріально-правові й процесуально-правові норми стосовно адміністративних стягнень за порушення правил дорожнього руху відповідно до вимог сучасного суспільства, оскільки більшість норм є застарілими, через що вони є малоефективними, а в деяких випадках – абсолютно недовірними [19, с. 190].

Окремо також слід виділити фундаментальну працю Є. Скрипи «Адміністративно-правові засади забезпечення безпеки на автомобільному транспорті» [20]. В дисертації на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук Є. Скрипа наголошує на необхідності кодифікації нормативно-правових актів, які визначають правові засади забезпечення безпеки на автомобільному транспорті, та прийнятті єдиного універсального акту законодавства – Транспортного кодексу України, в якому будуть закріплені, у тому числі, і засади адміністративної відповідальності у сфері забезпечення безпеки на автомобільному транспорті [20, с. 325].

В свою чергу В. Сокурєнко та А. Стрижак надали загальну характеристику адміністративно-правовим засобам забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні [21]. Такий підхід характерний для інструментальної теорії права, яка розглядає правовий механізм держави як систему правових засобів досягнення публічної чи приватної мети. Таким чином, особа бачить у праві не систему нав'язаних державою заборон та зобов'язань, а сукупність реальних та дієвих інструментів задоволення своїх інтересів.

Превентивну діяльність Національної поліції у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху дослідив І. Іщенко [22]. В своїй публікації вчений зазначає, що одним із напрямів превентивної діяльності Національної поліції у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху є впровадження та удосконалення системи і методики збору (збільшення кількості критеріїв дослідження причинно-наслідкових зв'язків) та обробки даних щодо дорожньо-транспортних пригод (база

даних дорожньо-транспортних пригод розроблена на основі європейської бази CADAS) для проведення системного наукового аналізу ризиків, причин і тенденцій аварійності з метою підготовки рекомендацій та подальшого моніторингу ефективності їх впровадження [22, с. 176].

Важливим в контексті цифровізації системи забезпечення безпеки дорожнього руху є дослідження О. Шумейко на тему «Поняття та зміст адміністративно-правового регулювання дорожнього руху за допомогою автоматизованих систем» [23]. За її визначенням механізм адміністративно-правового регулювання забезпечення безпеки дорожнього руху за допомогою автоматизованих систем – це система заходів щодо забезпечення правових, організаційних, економічних, технологічних та інших чинників, пов'язаних із забезпеченням безпеки дорожнього руху, а також організаційно-правова діяльність публічної адміністрації стосовно забезпечення роботи автоматизованих систем, фіксації порушень ПДР і притягнення винних до адміністративної відповідальності [23, с. 176].

Крім того О. Шумейко дослідила зарубіжний досвід забезпечення безпеки дорожнього руху за допомогою автоматизованих систем (на прикладі деяких країн Європи та США) [24].

Зарубіжний досвід боротьби з порушеннями правил безпеки руху та експлуатації транспорту також дослідила І. Горбачова [25], а Д. Козар присвятив свою публікацію дослідженню зарубіжного досвіду забезпечення патрульною поліцією безпеки дорожнього руху [26].

Із останніх досліджень проблематики ДТП слід виділити роботу В. Приходька та М. Александрова «Особливості адміністративно-правової профілактики дорожньо-транспортних пригод в умовах воєнного стану» [27], а також публікацію І. Христинич на тему «Латентність правопорушень у сфері безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту в Україні» [28].

В. Приходько та М. Александров зокрема зазначають, що адміністративно-правова профілактика дорожньо-транспортних пригод в умовах воєнного стану має враховувати ситуацію та бути адаптованою до поточних умов в залежності від рівня безпеки кожного регіону. Різні території зазнали різного впливу війни. Адміністративно-правові заходи у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, що були актуальні в мирний час, можуть бути складними для виконання на відносно мирних територіях, а в умовах бойових дій взагалі неможливими. Однак, не дивлячись на період дії воєнного стану, варто констатувати, що стан адміністративно-правової профілактики транспортних пригод в Україні не можна назвати задовільним у зв'язку з високим рівнем аварійності, тому запроваджувати дієві заходи та вдосконалювати існуючі напрями у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху необхідно якнайшвидше, особливо в умовах воєнного стану [27, с. 111].

В окрему групу слід виділити дослідження, присвячені актуальним питанням провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху. Це, зокрема, дослідження М. Плугатиря на тему «Дотримання конституційних гарантій в процесі розгляду справ про адміністративні правопорушення, зафіксовані в автоматичному режимі» [29], В. Бабича, Ю. Песоцької та О. Мухіної «Адміністративна відповідальність за порушення правил дорожнього руху» [30], О. Битяка «Провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі: окремі питання» [31], М. Стоцької «Провадження в справах про адміністративні проступки у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху» [32] та інших вчених-адміністративістів.

Підсумовуючи проведений історіографічний аналіз слід зазначити, що в межах наукової публікації неможливо надати характеристику всім публікаціям з питань забезпечення безпеки дорожнього руху та проблематики ДТП, враховуючи популярність зазначених тем серед дослідників та велику кількість наукових праць з даної тематики.

Висновки. Проведений історіографічний аналіз проблематики ДТП як об'єкту адміністративно-правового регулювання дає підстави стверджувати, що в національній доктрині адміністративного права сформувалась чітка тенденція щодо активізації досліджень актуальних проблем у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, що пояснюється вкрай негативною статистикою ДТП в Україні та необхідністю внесення змін до чинного адміністративно-деліктного законодавства (зокрема, щодо посилення адміністративної відповідальності за вчинення деяких правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху).

В історії наукових досліджень проблематики ДТП як об'єкту адміністративно-правового регулювання пропонується умовно виділити три основні етапи: перший (1991–2000 роки) – дослідження вчених-адміністративістів перших років існування незалежної України, які почали створювати національну адміністративно-правову доктрину у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, відходячи від стандартів та догм радянського законодавства;

другий (2000–2010 роки) – дослідження науковців початку 2000 років, коли в Україні відбувається стрімкий розвиток науки адміністративного права, включаючи дослідження у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, що пов'язано із реформою адміністративного законодавства в цілому, прийняттям нових Правил дорожнього руху зокрема; третій (з 2010 року до сьогодні) – період сталого розвитку доктрини адміністративного права з акцентом на євроінтеграцію, який характеризується публікацією фундаментальних досліджень актуальних питань забезпечення безпеки дорожнього руху, включаючи проблематику ДТП.

Перспектива подальшого дослідження проблематики ДТП як об'єкту адміністративно-правового регулювання обумовлена необхідністю наукового обґрунтування способів та напрямів удосконалення чинного національного законодавства та юридичної практики у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.

Список використаних джерел:

1. Гаврилов Э. В. Теоретические основы проектирования и организации дорожного движения с учетом закономерностей поведения водителей: дис. докт. техн. наук: 05.22.10 «Эксплуатация автомобильного транспорта». Х., 1990. 450 с.
2. Галаса П.В., Кисельов В.Б., Куйбіда А.С. Експертний аналіз дорожньо-транспортних пригод. Київ: Експерт-сервіс, 1995. 192 с.
3. Гізімчук С.В. Кримінальна відповідальність за порушення правил, норм та стандартів, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право». Х., 1999. 17 с.
4. Мойсюк О.М. Віктимологічна профілактика порушень правил безпеки дорожнього руху (ст. 215 КК України): автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право». К., 1999. 19 с.
5. Сопільник Л.І. Розвиток теорії та засад формування нормативної бази безпеки дорожнього руху: автореф. дис... д-ра техн. наук: 05.01.02 «Стандартизація, сертифікація та метрологічне забезпечення». Нац. ун-т «Львів. політехн.» Л., 2002. 32 с.
6. Дерех З.Д. Розробка методичних основ геоінформаційного картографування та аналізу дорожньо-транспортних подій: автореф. дис... канд. техн. наук: 05.24.01 «Геодезія, фотограмметрія та картографія». Київ: Нац. ун-т буд-ва і архіт. К., 2001. 19 с.
7. Салманова О.Ю. Адміністративно-правові засоби забезпечення міліцією безпеки дорожнього руху: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 «адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право»; Нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2002. 20 с.
8. Долгополова М.М. Управління загальнодержавною системою забезпечення безпеки дорожнього руху: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Харків, 2003. 210 с.
9. Гусаров С.М. Адміністративно-правові засади державного управління безпекою дорожнього руху в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Харків, 2001. 228 с.
10. Гузь Л.Е. Дорожно-транспортные происшествия. Х.: Фактор, 2010. 688 с.
11. Граділь А.О. Поняття дорожньо-транспортної пригоди: адміністративно-правовий аспект. *Форум права*. 2011. № 2. С. 194-200.
12. Гуржій Т.О. Державна політика безпеки дорожнього руху: теоретико-правові та організаційні засади: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 «адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Д., 2011. 40 с.
13. Муцко В.Ф. Адміністративно-правове регулювання безпеки дорожнього руху в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 «адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». К., 2011. 18 с.
14. Доненко В.В. Щодо системи публічного адміністрування безпеки дорожнього руху. *Право і суспільство*. 2012. № 4. С. 86-92.
15. Гуржій Т.О. Адміністративно-правове забезпечення профілактики дорожньо-транспортних пригод: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення. *Право і суспільство*. 2012. № 1. С. 159-163.
16. Горкава В. Адміністративна відповідальність у сфері дорожнього руху: теоретико-правові аспекти. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: юридичні науки: збірник наукових праць. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. № 865. С. 190-197.

17. Дженчако Т.М. Поняття та принцип адміністративно-правової профілактики дорожньо-транспортного травматизму. *Юридична наука*. 2020. № 4 (106). Том 2. С. 74-81.
18. Коломоєць Т., Доненко В., Гаджиєва Ш. Суб'єкт забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні: пошук оптимальної нормативної моделі його визначення. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 8. С. 163-168.
19. Тімашов В., Грицаєнко Я. Адміністративно-правова відповідальність за порушення правил дорожнього руху. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 4. С. 186-191.
20. Скрипа Є.В. Адміністративно-правові засади забезпечення безпеки на автомобільному транспорті: дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.07 «адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право»; Національна академія внутрішніх справ; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Київ. 2020. 426 с.
21. Сокурєнко В.В., Стрижак А.О. Загальна характеристика адміністративно-правових засобів забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2021. № 2 (93). С. 194-202. DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2021.2.16>. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/10974>
22. Іщенко І.В. Превентивна діяльність Національної поліції у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху. *Право і суспільство*. 2022. № 6. С. 171-177.
23. Шумейко О. Поняття та зміст адміністративно-правового регулювання дорожнього руху за допомогою автоматизованих систем. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 2. С. 172-177.
24. Шумейко О.А. Зарубіжний досвід забезпечення безпеки дорожнього руху за допомогою автоматизованих систем (на прикладі деяких країн Європи та США). *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. Випуск 6. Том. 2. С. 77-82.
25. Горбачева І.М. Зарубіжний досвід боротьби з порушеннями правил безпеки руху та експлуатації транспорту. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2017. № 1(8). С. 203-212.
26. Козар Д.К. Зарубіжний досвід забезпечення патрульною поліцією безпеки дорожнього руху. *Честь і закон*. 2020. № 1 (72). С. 52–58.
27. Приходько В., Александров М. Особливості адміністративно-правової профілактики дорожньо-транспортних пригод в умовах воєнного стану. *Юридичний вісник*. 2022. № 3. С. 106-113. URL: http://yurvisnyk.in.ua/v3_2022/14.pdf (дата звернення: 10.05.2023).
28. Христин І. Латентність правопорушень у сфері безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту в Україні. *Публічне право*. 2022. № 4 (48). С. 181-189.
29. Плугатир М.В. Дотримання конституційних гарантій в процесі розгляду справ про адміністративні правопорушення, зафіксовані в автоматичному режимі. *Актуальні проблеми держави і права*. 2021. № 91. С. 57-163. URL: <https://hdl.handle.net/11300/15631>
30. Бабич В.А., Песоцька Ю.В., Мухіна О.Г. Адміністративна відповідальність за порушення правил дорожнього руху. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2018. № 3-4. С. 88-94. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/muvnudp_2018_3-4_14
31. Битяк О.В. Проведення у справах про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі: окремі питання. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 12. С. 226–230. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-12/55>
32. Стоцька М.М. Проведення в справах про адміністративні проступки у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху: автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.07 «адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Х., 2007. 23 с.